

УДК 334.021

Л. М. Савчук

аспірант ІФНТУНГ

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ СУСПІЛЬНОГО КОНТРОЛІНГУ ЗА ХОДОМ РЕАЛІЗАЦІЇ РЕФОРМ У ВІТЧИЗНЯНІЙ СИСТЕМІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Реформування системи охорони здоров'я України передбачається проектом Закону України «Про державні фінансові гарантії надання медичних послуг та лікарських засобів» [1]. Він спрямований на підвищення якості та доступності медичної допомоги, а також на посилення фінансової захищеності громадян у випадку хвороби за рахунок зменшення частки неформальних приватних платежів за медичні послуги. Законопроектом пропонуються:

- перехід на закупівлю медичних послуг через єдиного національного замовника;
- введення можливості офіційної співоплати за послуги вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги починаючи з 2018 р.;

- запровадження державного гарантованого пакету медичних послуг та лікарських засобів на рівні первинної медичної допомоги – з липня 2017 р., на рівні вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги - починаючи з 2018 р.;

- Запровадження офіційної спів-оплати за медичні послуги пропонується розпочати поступово, з поетапним збільшенням частки відповідних надходжень по мірі розширення послуг вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги, що надаватимуться за новим принципом. Згідно з проведеними розрахунками, частка витрат за рахунок офіційної співоплати досягне 13,3 % від загального обсягу витрат галузі у 2021 році.

Зміни на які очікує суспільство, будуть стосуватися діяльності лікувальних закладів (структура медичної допомоги, фінансування), діяльності органів управління охороною здоров'я (централізація або децентралізація управління), діяльності органів влади (поділ повноважень між ними в системі охорони здоров'я). Ці зміни можуть бути здійснені за допомогою адаптації до охорони здоров'я контролінгу як засобу підвищення ефективності стратегічного управління. Одна з основних функцій контролінгу в цій сфері – координація діяльності з організації та надання медичних послуг населенню.

Контролінг в охороні здоров'я, як у одному з найважливіших видів економічної діяльності, носить складний, багатокомпонентний характер і охоплює всю систему управління даного виду діяльності. Він спрямований на підвищення визначеності і впорядкованості діяльності організацій, що здійснюють даний вид діяльності і процесів прийняття управлінських рішень на різному рівні, забезпечує системний підхід до реалізації різних методів управління та їх синтез в єдину документовану технологію управління ним. Основними сферами завдань контролінгу є: планування — визначення цілей установи; контроль — порівняння «план — факт» та аналіз відхилень; керування — здійснення зустрічних заходів.

Останнім часом вирізняється нова форма регулювання - суспільний контролінг. Здійснення суспільного контролінгу зумовлена низкою чинників, саме:

- законодавчим регламентуванням необхідності розвитку громадянського суспільства в Україні, створення у 2012 р. Координаційної ради з питань

© Савчук Л. М., 2017

розвитку громадянського суспільства;

– готовність громадськості стати активним суб'єктом контролінгу в зв'язку з наростаючою соціальною невдоволеністю якістю медичних послуг;

– активний розвиток громадського сектору в структурі інституційного забезпечення регулювання ринку медичних послуг;

– тривала діяльність офіційних неприбуткових, наукових структур при Міністерстві охорони здоров'я України (Національної академії медичних наук України, Національного комітету Товариства Червоного Хреста України та ін.), які формують наукову основу забезпеченості реформ галузі;

– потреба в посиленні участі громадських інституцій в ході медичної реформи, що дасть можливість реально впливати на державні структури з оприлюдненням результатів такої роботи через засоби масової інформації [2].

На практиці суспільний контролінг проявляється через інформаційну та координаційну діяльність. За загальним характером заходи в межах контролінгу можуть бути інноваційними, підтримуючими або протестними. У вітчизняних умовах суспільний контролінг здебільшого набуває підтримуючих чи протестних ознак. Так, 17.11.2018 р. у столиці відбулася Всеукраїнська акція проти знищення швидкої допомоги [3].

У різних регіонах проводять круглі столи. Так, у м. Києві відбувся такий захід на тему «Запровадження загальнообов'язкового соціального медичного страхування в Україні» [4] метою якого було поінформування громадськості про очікувані зміни у сфері охорони здоров'я. Акцентувалось увагу на недоліках у фінансуванні галузі. Відомо, що вітчизняна система охорони здоров'я багато років поспіль фінансується на критично низькому рівні. Частка витрат на охорону здоров'я у структурі ВВП за роки незалежності України жодного разу не досягала рекомендованих ВООЗ мінімальних 5%. Як правило, вона балансувала від 2,7 до 3,5 %. Винятком був 2012 рік, коли на охорону здоров'я виділили 4,2 % ВВП.

Аналізуючи проект Державного бюджету України на 2018 рік видно, що видатки на охорону здоров'я закладені на рівні 3,5% ВВП, або 113,9 млрд грн. [5]. Це на 10,7 млрд. грн. більше, ніж у 2017 році, що є недостатньо для забезпечення потреб сфери охорони здоров'я. Підтримали таку стурбованість і учасник круглого столу «Медична реформа: реалії й перспективи», який відбувся в Івано-Франківську [6]. Крім цього, тут учасники вболівали за долю медичних кадрів, адже через реорганізацію медичних установ, багато працівників залишаться без роботи.

Таким чином, об'єктом суспільного контролінгу є процеси, що передбачає реформа галузі. Саме таким способом можна буде подолати розрізненість в управлінні охороною здоров'я на рівні медичної організації, на рівні муніципалітету, на рівні окремого регіону чи на державному рівні.

Список бібліографічних посилань (References)

1. Законопроект «Про державні фінансові гарантії надання медичних послуг та лікарських засобів». URL : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=61566.
2. Голубка Н.В. Суспільний контролінг розвитку фармацевтичного ринку: теоретичні і прикладні аспекти. *Наукові праці НДФІ*. 2015. №1. С.65–73.
3. Не дай знищити швидку. URL : <http://dede.com.ua/kyiv/Vseukrayinska-aktsiia-proti-znishchennia-Shvidkoyi/>
4. Офіційний сайт Київської міської профспілки працівників охорони здоров'я. URL : <http://www.kmppoz.org.ua/news/new736.html>.
5. Проект Закону про державний бюджет України на 2018 рік. URL : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62551
6. Якщо не зростуть видатки на охорону здоров'я. *Інтернет-версія газети «Галичина»*. URL : <http://www.galychyna.if.ua/>.

Одержано 30.11.2017